

Vlaamse voetsporen in Rome

Te gast in het hospotium San Giuliano dei Fiamminghi

De San Giuliano dei Fiamminghi is de nationale kerk van België in Rome. Deze kleine maar fraaie kerk ligt in het hart van de oude stad, tussen de imposante San Andrea della Valle en de Largo Argentina. Van oorsprong is de San Giuliano de kerk van het graafschap Vlaanderen. De geschiedenis ervan gaat tot meer dan duizend jaar terug. Vier allegorische figuren die Vlaanderen voorstellen sieren de voorgevel van de kerk onder het opschrift:

ECCLESIA S. GIULIANI HOSPITALIS FLANDRIAE

Traditioneel situeert men het begin van het hospotium van Sint-Juliaan te Rome in de achtste eeuw, en in 1096 zou graaf Robrecht II van Vlaanderen op weg naar het Heilig Land de stichting bezocht hebben. Blijkbaar trokken de Germaanse volkeren reeds onmiddellijk na hun bekering naar de cultusplaatsen van de Heiligen Petrus en Paulus. Ter plaatse werden gauw gasthuizen ingericht, die dienden voor de opvang van pelgrims van het eigen volk.

De eerste historische vermeldingen van een kapel van Sint-Juliaan dateren uit het begin van de vijftiende eeuw. De terugkeer van het pauselijk hof naar Rome (na het schisma) betekende voor de stad het begin van een nieuwe bloei. In het spoor van de Romeinse Curie stroomden opnieuw vele vreemdelingen toe, en al snel ontwikkelden zich de vreemde naties, en werd Rome meer en meer de communis patria, het vaderland van allen. De Fiamminghi bleven hierin zeker niet achter en creëerden een eigen infrastructuur om de grote toeloop van mensen uit onze gewesten op te vangen. Vanaf de veertiende eeuw zijn er archiefdocumenten over gastenlogies teruggevonden, en uit 1444 stamt een volledig overgeleverde bundel van statuten en reglementen van een Vlaams gasthuis voor pelgrims.

Vanaf 1624 hield men nauwkeurig een pelgrimsregister bij, dat ons een idee geeft van de belangrijke stroom Zuid-Nederlands bedevaarders naar de eeuwige stad. Van 1624 tot 1790 werd aan 21213 reizigers, voornamelijk uit Vlaanderen, onderdak verleend. Uit de rekeningen van Sint-Juliaan valt af te lezen hoe de stichting tussenkwam voor overvallen edellieden, mensen die doodziek van de pauselijke galeien stapten, zeelieden die met hun

hele familie in de handen van Noord-Afrikaanse piraten waren gevallen en soms tegen aanzienlijke sommen moesten worden vrijgekocht.

Begin zestiende eeuw gaf de herontdekte cultuur van de klassieke oudheid aan Rome een bijkomende aantrekkingskracht. Onder invloed van de prachtlievende Renaissancepauzen werd de stad een centrum van cultuur, een aantrekkingspool voor schilders, beeldhouwers, musici en geleerden. Verzekerd van de steun van stichtingen zoals San Giuliano, werd Rome vanaf de vijftiende tot de zeventiende eeuw een ware immigratieplaats voor Vlamingen. Schoenmakers, timmerlui, edelsmeden, glazeniers, kleermakers en soldaten vonden in Rome hun tweede vaderland. De rijke Vlamingen in Rome, de hoge geestelijken, kooplieden, succesrijke ambachtslieden en kunstenaars zetelden in de beheerraad van het hospitium en waren tevens lid van de hieraan verbonden broederschap van Sint-Juliaan. Deze broederschap had zowel een religieuze als een materiële dimensie. De leden stonden elkaar en hun behoeftige landgenoten bij in blijde en droevige gebeurtenissen. Maar San Giuliano was meer dan een centrum voor materiële ondersteuning. De kleine kerk fungeerde ook als ontmoetingsplaats waar de Zuid-Nederlanders die in Rome woonden elkaar in vriendschap konden vinden.

De oude organisatie van San Giuliano verdween met de Franse controle over de stichting tussen 1798 en 1814. De kerk kwam daarna officieel aan het Koninkrijk der Nederlanden, en uiteindelijk aan België. Het doel van de stichting blijft zoals in de oude statuten : beschikbaar zijn voor bedevaarders - landgenoten die te Rome verblijven of de Eeuwige Stad bezoeken.

Concept: Tom Beets

Tekst: H. Vanermen & Tom Beets

Allegorische voorstelling van het graafschap Vlaanderen,
fresco in de San Giuliano dei Fiamminghi te Rome

Flanders Recorder Quartet *Vier op 'n Rij* is te gast in het Hospitium Flandriae en gaat op zoek naar Fiamminghi die er werkzaam zijn gedurende hun muzikale overheersing van Europa.

Contact en info

Tom Beets
Kerkstraat 8
3010 Kessel-Lo

tel. 0498 / 328978

tom@flanders-recorder-quartet.be

www.flanders-recorder-quartet.be

